

Inž. Mihail Jelača,
Dr Ante Medin.

Inž. Živko Svrđlin,

»AGROZADAR« — Poljoprivredni kombinat, Žadar

JOŠ JEDAN ODGOVOR DR PAVLU KRIŠKOVIĆU

Kao i u članku »Desetogodišnji rezultati uzgoja višnje maraske po metodi Bouchè-Thomas« objavljenom u Agronomskom glasniku br. 1 — 2 od 1971. godine, tako i u svom odgovoru na naš osvrt objavljenom u istom glasniku br. 1 — 2 od 1972. godine, dr Pavle Krišković iznosi netočne podatke i tvrdnje. To nas, a u interesu stručne istine i pravilnog informiranja stručne javnosti i proizvođača maraske, obavezuje da dr Kriškoviću ponovno odgovorimo.

U Agronomskom glasniku br. 7 — 8 od 1971. godine iznijeli smo podatke o prirodu pojedinih nasada maraske PK »AGROZADAR« u godinama 1966, 1967, 1968, 1969. i 1970. Iz navedenih podataka se jasno vidi da je samo u 1968. godini nasad podignut po metodi Bouchè-Thomas dao veći prirod od ostalih naših nasada. U svim ostalim godinama taj nasad je dao manji ili znatno manji prirod. Iznijeli smo također i podatke o sadržaju suvih tvari u 1970. godini. Prosječni sadržaj suvih tvari u plodu mjereno refraktometrom iznosio je u toj godini u našim nasadima od 24,8 — 26,3%. Eto, to su činjenice.

Budući su od našeg osvrta na članak dr Kriškovića prošle još dvije berbe maraske u našim nasadima i to u 1971. i 1972. godini, iznijet ćemo podatke o prirodu i sadržaju suvih tvari ploda i u tim godinama. U 1971. godini nasad »Bouchè-Thomas« dao je prirod od 6.000 kg/ha, a u 1972. godini prirod od 3.700 kg/ha. Ostali naši nasadi na objektu Smilčić dali su prirod od 5.937 — 16.401 kg/ha u 1971. godini i od 6.692 — 13.500 kg/ha u 1972. godini. Prosječan, pak, prirod naših nasada iznosio je u 1971. godini 9.342 kg/ha, a u 1972. godini 8.495 kg/ha. Očito je, dakle, da je nasad »Bouchè-Thomas« dao znatno manji prirod od ostalih naših nasada (Jednak prirod bio je samo na tabli F₂ — 5.937 kg/ha u 1971. g.), pa i znatno manji prirod od prosjeka. Moramo pri tome napomenuti da se nasad »Bouchè-Thomas« nalazi ove godine u dvanaestoj godini nakon sadnje, a neki naši nasadi na istom objektu su mnogo mlađi, ali su imali znatno veći prirod. Evo podataka:

Tabla 1 — semda godina nakon sadnje — prirod	6.710 kg/ha
Tabla 2 — deseta godina nakon sadnje — prirod	6.692 kg/ha
Tabla 26 — deveta godina nakon sadnje — prirod	9.750 kg/ha
Tabla 27 — deveta godina nakon sadnje — prirod	13.500 kg/ha
Tabela F ₁ — deseta godina nakon sadnje — prirod	8.273 kg/ha

Nasad palmete s kosim granama na objektu Smilčić (tabela F₅), s kojim je dr Krišković zbog iste godine sadnje i drugog uzgojnog oblika uspoređivao nasad »Bouchè-Thomas«, imao je u 1971. godini prirod od 10.277 kg/ha i u 1972. godini prirod od 11.667 kg/ha. A to je za skoro dvostruko, odnosno trostruko više od nasada »Bouchè-Thomas«. U tim godinama berba maraske na objektu Smilčić počela je kod sadržaja suvih tvari od 24, odnosno 23%, a završila kod sadržaja od preko 28%. Eto, i to su činjenice.

Dr Krišković zaobilazi u svojim tvrdnjama ove činjenice i poseže za podacima o kemijskim analizama ploda maraske iz disertacijske radnje dr A. Medina »Rast i rodnost maraske u nekim staništima Sjeverne Dalmacije«, izvršenim još u 1962, 1963. i 1964. godini. Tim podacima dr Krišković pokušava argumentirati svoju tvrdnju o slaboj kvaliteti maraske na objektu Smilčić. Podatke, pak, koji u disertacijskoj radnji također postoje i koji predstavljaju cjelinu jednog obrađenog gospodarskog svojstva, dr Krišković naprosto prešućuje, jer predstavljaju protuargument njegovoj tvrdnji. Ti podaci su slijedeći:

— tabela 61 (str. 103) — kemijski sastav ploda 1959. godine — sadržaj suhih tvari refraktometrom iznosio je 22,5—26,5%.

— tabela 65 (str. 108) — sadržaj suhih tvari refraktometrom (terenske analize) u 1964, 1965. i 1966. godini iznosio je 21,99 — 24,23%.

— strana 102 — iznosi se da uzorci nisu uzimani u vrijeme najvećeg sadržaja suhih tvari, odnosno najpovoljnijeg stanja zrelosti. Istraživanja, naime, spomenute disertacijske radnje u pogledu kemijskog sastava ploda imala su za cilj samo usporedbu između pojedinih istraživanih tipova maraske, a ne i utvrđivanje najvećeg sadržaja suhih tvari, odnosno najpovoljnijeg kemijskog sastava.

Eto, i to su činjenice. Isto tako dr Krišković koristi podatke o prosječnom prirodnom pokusnog nasada obrađenog u spomenutoj disertacijskoj radnji radi usporedbe s navodno rodnijim nasadom »Bouchè-Thomas«. Ali, činjenice su i ovdje drugačije. Evo podataka:

— pokusni nasad obrađen u disertacijskoj radnji dao je u osmogodišnjem razdoblju (5—12 godina nakon sadnje) prosječni prirod od 6.333 kg/ha kod C.M. pendule, odnosno 6.797 kg/ha kod C. M. recte. U periodu pune rodnosti (8—12 godina nakon sadnje) postignut je prosječni prirod od 7.803 kg/ha kod C. M. pendule, odnosno 9.035 kg/ha kod C. M. recte. Rezultati istraživanja rodnosti maraske u ovom pokusnom nasadu vršeni su od 1959—1966. godine u cilju uspoređivanja rodnosti C. M. pendule i C. M. recte u određenim ekološkim, odnosno ambijetalnoagrotehničkim prilikama objekta Smilčić.

— nasad »Bouchè-Thomas« dao je u osmogodišnjem razdoblju (5—12 godina nakon sadnje) prosječan prirod od 4.235 kg/ha. Evo podataka po godinama:

1965.	2.320 kg/ha
1966.	886 kg/ha
1967.	833 kg/ha
1968.	8.225 kg/ha
1969.	4.656 kg/ha
1970.	7.259 kg/ha
1971.	6.000 kg/ha
1972.	3.700 kg/ha

Podatak, pak, koji je iznio dr Krišković o prosječnom prirodnom nasada »Bouchè-Thomas« odnosi se samo na tri godine (1968, 1969. i 1970, tj. osma deveta i deseta godina nakon sadnje) i nije ga moguće uspoređivati s prosječnim prirodnom pokusnog nasada disert. radnje, koji je registriran za citavo istraživano razdoblje rodnosti.

Smatramo da je svaki daljnji komentar na članak dr Kriškovića zaista suvišan.